

La “Royal Navy” en la Guerra del Francès (1808-1814) (IV)

Gustau Adzerias i Causi

QUADERN DE BITÀCOLA

1810

Data	Accions generals	Accions navals
8 de febrer	Decret imperial amb la creació del Govern de Catalunya.	
18 de febrer		El HMS Cumberland (74) bombardeja, entre Calella i Sant Pol a la columna del general Verdier, obligant-la a retirar-se a Blanes.
20 de febrer	Batalla de Vic	
4 d'abril	El 3r. Cos de Suchet entra a Catalunya	
23 d'abril	Batalla de Margalef	
14 de maig	Rendició de Lleida	
10 de setembre	Expedició d'O'Donnell	La fragata HMS Cambrian (40) i l'espanyola “Diana” donen protecció a quatre falutxos que amb 500 homes desembarquen i s'apoderen de Begur.
14 de setembre	“Sorpresa de La Bisbal”	
13 de desembre		Batalla naval de Palamós, destrucció d'un comboi francès.
15 de desembre	Inici del setge de Tortosa	

L'any 1810 resulta pobre en activitats navals documentades, però hi trobem tres tipus d'accions que resultaven habituals en aquella fase de la guerra.

Una acció habitual que realitzaven les naus britàniques que patrullaven la costa catalana, era el bombardeig sistemàtic quan detectaven moviments de tropes imperials pel camí ral de la costa (Tordera – Barcelona).

També tenim que considerar la tasca continua de localitzar i intentar destruir qualsevol comboi de subministrament que el francesos enviaven des de França amb destinació a Barcelona.

D'aquests tipus d'acció la “Royal Navy” ens diu:

1810. desembre 13. HMS Kent (74) c. Thomas Rogers; HMS Ajax (74) c. Robert Waller Otway; HMS Cambrian (40), c. Francis William Fane; HMS Sparrowhawk (18), c. James

Pringle; i HMS Minstrel (18), c. Colin Campbell, localitzen i destrueixen un comboi francès en front de Palamós.

I en Josep Pella i Forgas¹ en la seva obra “Unes memòries de la guerra de la independència” en deixà escrit:

“Tingut noticia per la esquadra naval inglesa que en Palamós se havia refugiat un comboi marítim francès, dirigit per Barcelona, als 13 Desembre de 1810, á las 2 de la tarda lo atacaren ab viva forsa de artilleria y de fusilleria y l’atac durá fins á las 5 de dita tarda, de lo dit resultà que los francesos, no pogueren ab la sua valerosa y pertinás resistencia, no pogueren impedir lo desembarch de los inglesos, de perdre la bateria y los efectes que hi tenien; al oir los francesos de La Bisbal al tiroteo, sens dilació marcharen per ajudarlos, al arribar á Palamós ja los inglesos se lo habien portat, lo que hi tenien junt ab los vestiments², y solament feren alguns deu presoners inglesos”

Si ajuntem les dues informacions, tenim que una esquadra britànica formada per dos navilis de línia, una fragata i dues balandres, localitzen un comboi francès en rumb a Barcelona. Aquest en ser descobert, buscà refugi en el port de Palamós, que en aquella època disposava de fortificacions, tal com podem apreciar en el següent plànol.

La resta del combat queda prou explicat pel relat d'en Josep Pella.

De totes maneres, l'acció més important fou l'episodi anomenat “la sorpresa de La Bisbal”, que consistí en un operació combinada de forces terrestres i navals contra el territori ocupat pels imperials, per alleugerir la pressió soferta per les tropes de Suchet en el sud del Principat. La terrestre, planificada i dirigida personalment per Enrique O'Donnell³, que el dia

¹ Josep Pella i Forgas (Begur, 1852 – Barcelona, 1918) fou un historiador, jurista i polític català.

² Embarcacions mercants.

³ Enrique José O'Donnell i Anethan, (Sant Sebastià, 1769 – Montpeller, 1834) Fou un militar espanyol d'origen irlandès. Capità general de Catalunya l'any 1810.

6 de setembre sortiren de Tarragona els 6.000 homes d'infanteria i uns 400 de cavalleria i per Vilafranca del Penedès, Esparreguera, Sant Cugat, Mataró, Pineda i Palamós, el 14, sorprenent al general Schwartz⁴ a La Bisbal, que capitulà.

Al mateix temps una flota formada per la fragata britànica HMS Cambrian, l'espanyola "Diana", i quatre falutxos que transportaren uns 500 homes, el dia 10 desembarcaren i s'apoderaren de Begur.

El resultat fou la captura del propi general Schwartz, dos coronels, 56 oficials i 1.183 soldats imperials (alemanys), que foren embarcats i portats presoners cap a Tarragona. Més tard aquesta acció li valgué a O'Donnell el títol de comte de La Bisbal⁵.

Encara que l'operació fou un èxit, no tingué cap repercussió militar, però sí d'una gran transcendència propagandista. Un cop de ma a la rereguarda enemiga animava a continuar la lluita al sud del principat.

Quadre resum del vaixell britànics que operaren en el litoral català el 1810

Nom	Classe	Tipus	Canons	Capità
HMS CUMBERLAND	3ª	Vaixell de línia	74	P. Whodehouse
HMS KENT	3ª	Vaixell de línia	74	Thomas Rogers
HMS AJAX	3ª	Vaixell de Línia	74	Robert Waller Otway
HMS CAMBRIAN	5ª	Fragata	40	Francis William Fane
HMS SPARROWHAWK	6ª	Balandra	18	James Pringle
HMS MINSTREL	6ª	Balandra	18	Colin Campbell

Arenys de Munt, gener 2011

⁴ François Xavier de Schwarz (1762 – 1823), Militar francès d'origen alemany, entrà a Catalunya amb el cos de Duhesme i fou derrotat el 6 de juny de 1808 a El Bruc.

⁵ Molts historiadors espanyols l'anomenen "Labisbal"